

ו' ואם לאו מודרין זה מן הקשת. לא מן הקשת ממש אלא ממקום שמתקצר צפנים ואין שם ד' אלפים דלא גרע מאילו ניטל אותו של מעלה ור"ח פירש עיר העשויה כקשת שאין מתקצר והולך: **נפש שיש בו ד' אמות.** גבי נפש הזכיר ד' אמות ולא דירה משום

דסתמיה עשוי לדירה כדפ"ה

וגבי גשר וקצר הזכיר דירה ומה שלא הזכיר ד' אמות לאו משום דסתמיהו ד' אמות דהא קצר סתמא לא הוה ד' אמות אלא כיון שהזכיר צית דירה כאלו הזכיר ד' אמות דפחות מד' אמות לא הוה דירה:

א צריכא להשלים. פי' צקונטרס שהצנין לא הוה ד' אמות על ד' אמות והמערה משלימה ל' אמות ונראה לר"י דלכך שיהא צנין רוב ד' אמות ועוד יש לפרש להשלים דיש צנין ד' אמות וקאמר שמשלימה למערה לצרפה לצנין ואין מתחילין למדוד אלא מסוף המערה:

ב עיר שאין בה ירק. פי' לפי שניקה צוול ויכול לעסוק בצורה והא דלמרי צפ' תולין (שבת דף קמ:) צר צי רצ לא ליכול ירקא משום דגרירי משמע שגורס לו להוליא הרצה צאלינת לחס התם מיירי צירק חי אצל מנושל טוב ומשעיע בדבר קל:

כאן

נוסעין קרפף לעיר. כשאב למדוד התחומין מניח לעיר אור של צבעים אמנה ושייריים שהוא כעיר לצד התמוס: **אלא נב' עיירות.** לחצרו על ידי קרפף צניניהן: **ואימרי רב הונא אמר כו'. ולקמן [ג.] מפרש** צפירקא פלוגמיהו: **אי אשמעינן.** צחומת העיר שנתפרה התם

קאמר רב הונא קרפף לוו ולוו לחצרו משום דהוה להו זד היתר מעיקרא שהיו כבר עיר אחת: **דחיקא שמישישיהו.** צ' עיירות ממש דחיקא תשמשישיהו צמד קרפף הלכך קרפף מייחסב לכל חד כעיר גופה וכיון דלכך לה והוה כעיר כי מחצרי צ' הקרפיפות כאילו העיירות מצוברות דמו: **אבל הפא.** דעיר אחת היא ומעיקרא כי מחצרי קודם שנפרה היא הויה כולה מלאה והוה קאי לה דלאו

האזי אורי השתא נמי לא ניתבי האי אוריכא לתשמישן קמ"ל: **וגמה.** היא אורי החלק מן היתר נקשט דלמרו [ע"א] מודרין לה מן היתר כי ליכא ארבעת אלפים צין צ' ראשיה: **אלפים.** אצל יותר מאלפים כיון דמצי נפק מצתיו הולך לו תמוס שלם מקמי דלימטי ליתר לא משחינן ליה מן היתר: **דאי צעי סדר אסי.** למקום היתר דרך שבמיה צבי הקשת יכול להלך שכול להלך לראשו האחר שהרי תחומיהן נצלעין זה צזה וכיון דציהיתר יכול להלך למקום היתר תו לא אסקר ליה אוירי החלק לשובי כשמי עיירות וראין אותה כאילו היא מלאה צתים וחצירות: שאין עליהן סקרה. וכל שאן אס מקורות האן מווי לו צגג עליו לכו דירה מעלייתא: **נפש.** צנין על הקצר וסתמא לדירת שומר הקצר צית דירה הוא: **הקצר.** צית הקצרות: **וציס הכנסת.** סתם ציהכ"ג לאו לדירה עמיד הלכך אי לית זה דירה לחון הכנסת לאו דירה היא: **וציס עצודם עוליים.** נמי לאו לדירה עמיד: **ואוריות.** אוריות סוסים: **אוריות.** לתצובה ולשמן וליון לאו לדירה נינו: **הפזרונגין שפוט.** צתוך השדה: **הפנים צנים.** צאיי היס צתוך ע' אמה ושייריים לעי: **צור ושיח.** צצבא קמא (דף כ:)

יש הרצה צמקום אחד כשיעור מהלך מאה אמה אין חשוצין עיר להיות כארבע אמות וכל רוח אס צבא ללאת: **ויחנו על הידן.** צמחנה ישראל כתיב: **אין נפניו לא לפניהן.** חוץ לענן שמה ילך הענן והארון שם: **ולא לזידיהן.** חוץ לענן שאין יודעין אנה יפנה הענן לעצור: **אלא לאחוריהן.** אלמא המהלך בראש והולך לנקציו חוזר לאחוריו שלם פרסאות וישראל צמדבר יושבי חצרות של צ' צתים: **קצויען כל המנחה כארבע אמות:** כיון דכתיב על פי ה' יחנו. משונה היא חנייתן להיות נידונת קבע: **ג' חצרות של צ' צתים:** קצויען של אצן או של עץ צהכי חציבי עיר וקוצעת את כולן וכדתנין לקמן (דף עב.) צדי שמעון אומר שלם חצירות של צ' צתים: **ומהלכי מדברום.** וכשחיהן עמנה: **יושבי צריפין.** נמי אנשי מקנה הן וחונין צו חדש או חדשים עד שכלה המרעה לבהמות ונוסעין משום ונקצויען צמקום אחר: **אין שלם.** לקמן מפרש טעמא: **כיושבי צריפין.** כממתי לפי שמתסרין הגאה הן ולוקין צרות צורם וצמער: **מ"ע.** אסורין צנותיהן: **שאין לון מרחלואו.** והולכין צמקום רחוק לרחוק וכשותיהן נוקקות למנאליהן לפי שהעיר עוזבה מאין איש: **צטעילה.** שאין להן מקוואות והולכות הנשים לצבול צמקום רחוק וקוראה לחצרתה ומרגישין השכנים ויש רשע רודף אחריהן ומתייחד עמהן ומנין (קידושין דף פ:) לא יתייחד אדם עם שתי נשים: **נהר.** ראוי לצטילה ולא למרחץ הרגש צטילה ליכא דהא צמוןן לה אצל טעמא דמשום מרחלואו איכא: **אין תלמיד חסד כו'. לפי שהירק טוב למאכל וילקח צוול ויכול לעסוק בצורה:** וכופפין גרסינן:

יש הרצה צמקום אחד כשיעור מהלך מאה אמה אין חשוצין עיר להיות כארבע אמות וכל רוח אס צבא ללאת: **ויחנו על הידן.** צמחנה ישראל כתיב: **אין נפניו לא לפניהן.** חוץ לענן שמה ילך הענן והארון שם: **ולא לזידיהן.** חוץ לענן שאין יודעין אנה יפנה הענן לעצור: **אלא לאחוריהן.** אלמא המהלך בראש והולך לנקציו חוזר לאחוריו שלם פרסאות וישראל צמדבר יושבי חצרות של צ' צתים: **קצויען כל המנחה כארבע אמות:** כיון דכתיב על פי ה' יחנו. משונה היא חנייתן להיות נידונת קבע: **ג' חצרות של צ' צתים:** קצויען של אצן או של עץ צהכי חציבי עיר וקוצעת את כולן וכדתנין לקמן (דף עב.) צדי שמעון אומר שלם חצירות של צ' צתים: **ומהלכי מדברום.** וכשחיהן עמנה: **יושבי צריפין.** נמי אנשי מקנה הן וחונין צו חדש או חדשים עד שכלה המרעה לבהמות ונוסעין משום ונקצויען צמקום אחר: **אין שלם.** לקמן מפרש טעמא: **כיושבי צריפין.** כממתי לפי שמתסרין הגאה הן ולוקין צרות צורם וצמער: **מ"ע.** אסורין צנותיהן: **שאין לון מרחלואו.** והולכין צמקום רחוק לרחוק וכשותיהן נוקקות למנאליהן לפי שהעיר עוזבה מאין איש: **צטעילה.** שאין להן מקוואות והולכות הנשים לצבול צמקום רחוק וקוראה לחצרתה ומרגישין השכנים ויש רשע רודף אחריהן ומתייחד עמהן ומנין (קידושין דף פ:) לא יתייחד אדם עם שתי נשים: **נהר.** ראוי לצטילה ולא למרחץ הרגש צטילה ליכא דהא צמוןן לה אצל טעמא דמשום מרחלואו איכא: **אין תלמיד חסד כו'. לפי שהירק טוב למאכל וילקח צוול ויכול לעסוק בצורה:** וכופפין גרסינן:

פס

- א) לקמן טו, ב) [לקמן טז,]
- ג) [מספ' פי"ד ה"ו,]
- ד) [יומא עה: ע"ש וס
- ה) [יומא אהר רבי זומן,]
- ו) [יומא לימא על חלמא פרסי ופי' מהרשא צח"א מיהו צטוטה לז, ומנה גופהן ופי' משמע דחיתא כהא ופי' דרשי' צביות נד: ד"ה
- ז) [מחנה ישראל ופי' ואמר רבה צב"ח לדידי חזי לי הוא דוכמא והוה תלמא פרסי אורכא ותלמא פרסי שומיל,]
- ח) [ד"ר זוטא פי"א,] [פסחים מט: א,]
- ט) [ג'יל שלשה דברים מרצין כ"א,]
- י) [ש"ך לעמוד הקודם,]

תורה אור השלם

- 1. ויחנו על הידן מבית הישיבה עד אצל הששים בערבת מאבב.
- 2. ויש אשר יזיחה הענן ימים מספר על המשכן על פי ה' יזו ועל פי ה' במדבר טו ב.
- 3. אדור ששב עם כל בהמה ואמר כל הקצו דברים כי כה

מוסף רש"י

נותנין קרפף לעיר. דכל צבעים אמה ושייריים סמון לעיר הוה עיר (לעיר כ"א.) אפילו יותר מאלפים אמה. אפילו יש צין יתר לקשת יותר מאלפים הרי היא אחת ומודרין לה מן היתר (קטן טז.) נפש. שלם נפרזה דהיינו מלכת קצר, מתעפרת עם העיר ואפי"ש אפיה צית ממש (ועיני כ"א.) והבורגנין. צרף שעושין מן ערבה וקנים לשומרי פירות או לצידי עופות (סנה"ד ג.) אס היו בורגנין חוץ לעיר צמוך ע' אמה ושייריים מתעפרין עמה ומודרין תמוס העיר משם והלגן, ומה הן בורגנין סכות שעושין לצדיהן. שאין יודעים לזהה צד ענינים הולכים אלא לאחריהן. דידעיס ה"ס שלם יחזרו לחצוריהן ואומן שלפנים צריפין ללאת לכוף המנחה מאחור ויומא

יטער, כמאן דקביעי דמו ונו הבתים החיצונים מודרין להם. ואם יש שם בתוך יושבי צריפין שלם חצרות של שני בתים הקובע, ומן החיצון מודרין להם. אמר רב הונא יושבי צריפין והולכי מדבריות הייהו אינם חיים כו'.